Adroddiad Panel Asesu Perfformiad ac Ymateb Cyngor Sir Ceredigion

Mae'r Cyngor yn croesawu Adroddiad Asesu Perfformiad y Panel ac yn ddiolchgar i'r Panel am eu gwaith wrth ddarparu persbectif annibynnol ac allanol o'r graddau y mae'r Cyngor yn bodloni'r gofynion perfformiad o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Ystyriodd y panel a yw'r Cyngor yn ymarfer ei swyddogaethau'n effeithiol; yn defnyddio'u hadnoddau yn economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol; a bod ei lywodraethu'n effeithiol ar gyfer sicrhau hyn.

Rydym yn cydnabod ac yn derbyn yr adroddiad, ac yn nodi'r casgliadau cyffredinol cadarnhaol sy'n:

- O ystyried y galwadau uchel bresennol ar wasanaethau a'r pwysau ariannol heriol iawn, mae Cyngor Sir Ceredigion yn awdurdod lleol sy'n cael ei redeg yn dda.
- Mae gan y Cyngor arweinyddiaeth glir ac effeithiol gyda pherthnasoedd cryf ar draws y corff gweithredol gwleidyddol a swyddogion a'r strwythurau ehangach a bod y Cyngor yn cyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol yng ngoleuni'r pwysau ariannol, strategol a gweithredol sylweddol y mae'r Cyngor yn ymdrin â hwy yn ddyddiol.
- Mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu ac adrodd effeithiol ar waith ond mae cyfle i gryfhau'r berthynas rhwng aelodau gweithredol y Cyngor a'r fainc gefn ymhellach yn y prosesau a'r blaenoriaethau y bydd angen i'r Cyngor eu cymryd wrth symud ymlaen.
- Mae'r Cyngor wedi sefydlu a datblygu meysydd arloesi gan gynnwys Canolfannau Lles, TGCh a gweithio hybrid.
- Nodwyd cyfleoedd i wella, a fydd yn gwella'r trefniadau sydd ar waith, i gefnogi cyfathrebu effeithiol, rheoli perthnasoedd a pherchnogaeth ar y cyd o heriau presennol ac yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor hefyd yn cydnabod ac yn derbyn y meysydd i'w gwella a nodwyd gan y Panel Asesu Perfformiad ac yn derbyn eu hargymhellion. Rhestrir yr argymhellion ac ymateb manwl a gweithredoedd cytunedig y Cyngor yn y tabl sy'n dilyn y llofnodion isod.

Cynghorydd Bryan Davies	**Arweinydd**	**Dyddiad :**	**09/05/2025**
Eifion Evans	**Prif Weithredwr**	**Dyddiad :**	**09/05/2025**

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
1.	**Bydd angen i'r Cyngor ystyried y ffordd orau o ymgynghori ar doriadau posibl yn y gyllideb o ystyried yr amserlen gul ar gyfer ymgynghori oherwydd y terfynau amser statudol ar gyfer pennu'r gyllideb.**	**<u>Ymateb</u>** Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r Cyngor wedi cymeradwyo cyllideb flynyddol ac wedi cynnal ymgynghoriadau penodol ar bob elfen o'r arbedion a gynigir, fel y'i rhestrir o fewn y gyllideb derfynol. Mae hyn wedi golygu bod pob cynnig arbedion yn destun i ymgynghoriad helaeth ac yn cael ei wneud drwy'r broses ddemocrataidd ar gyfer penderfyniad terfynol ar wahân. Mae'r broses hon wedi bod yn drylwyr ac wedi bod yn destun ymgynghori a chraffu. Mae hyn wedi arwain at gymeradwyo'r rhan fwyaf o gynigion y gyllideb, ond mae rhaid wedi'u tynnu'n ôl, neu mae newidiadau wedi'u gwneud i'r cynnig cyn ei gymeradwyo'n derfynol. Er bod y mwyafrif wedi cytuno ar ostyngiadau mewn gwariant yn ystod 2024-25, roedd gwrthwynebiad gan y cyhoedd yn ystod ymgynghoriadau'n golygu na chafodd cyfran fach o'r cynigion eu gwireddu. O ystyried yr wrthwynebiad cyson gan y cyhoedd i ymgynghoriadau ar doriadau i wasanaethau yn 2024/25, ni chynigiwyd unrhyw doriadau newydd i wasanaeth ar gyfer 2025/26, gyda'r Cabinet a'r Cyngor yn penderfynu a byddai'r diffyg mewn cyllid yn cael ei dalu gan gynnydd yn nhreth y Cyngor. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Ystyried cynnal ymgynghoriad corfforaethol cyffredinol cyn cymeradwyo cyllideb 2026/27.	31/03/2026

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
2.	**Hyd yn hyn, mae'r Cyngor wedi gallu darparu cyllid ychwanegol sylweddol ar gyfer darparu gofal cymdeithasol, a bydd angen ystyried pa mor gynaliadwy y mae hyn yn symud ymlaen o ystyried y pwysau ariannol.**	**<u>Ymateb</u>** Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn cydnabod yr heriau a ddaw yn sgil y galwadau cynyddol ar ofal cymdeithasol ac mae wedi gallu addasu a darparu ar gyfer gwariant ychwanegol ar y dinasyddion mwyaf agored i niwed yng Ngheredigion. Mae'r gwariant yn cael ei fonitro'n agos ac mae tystiolaeth gynyddol bod y gyfradd ehangu yn arafu, oherwydd gwell monitro o'r cyllidebau a rheoli'r galw. Serch hynny, mae'n amhosibl rhagweld yn gywir faint o gleientiaid a fydd yn bresennol mewn unrhyw flwyddyn, nac ehangder eu cymhlethdod. Y ffocws strategol yr atal mynediad i ofal statudol hirdymor a chynyddu costau (camu lawr, atal ac atebion cymunedol). Yn ogystal, mae cynlluniau cenedlaethol fel Plant ar eu pennau eu hunain sy'n ceisio lloches angen ymatebion hyblyg. Er gwaethaf heriau difrifol a pharhaus, mae'n werth nodi, ers yr asesiad, bod y Cyngor wedi trosglwyddo preswylwyr yn ofalus o gartref preswyl hen ffasiwn i gyfleuster modern i resymoli gofal a gwella'r profiad gofal i breswylwyr. Ynghyd â disodli meddalwedd hen ffasiwn yn ddiweddar, mae'r mentrau hyn yn dangos bod y model Gydol Oes yng Ngheredigion yn gwella gwasanaethau wrth reoli gwariant. Mae'r Cyngor wedi cyflwyno swyddi Dadansoddwyr Busnes i'r strwythur staffio Gydol Oes a Llesiant (TAW) i fonitro effeithlonrwydd model darparu gwasanaethau TAW yn agos, gan sicrhau fwyfwy bod buddsoddi mewn atal ac ymyrraeth gynnar yn wir yn arafu nifer a chyfradd y bobl sy'n cynyddu tuag at becynnau gofal costus. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Sefydlu cartrefi â staff o'r sir ar gyfer plant sy'n derbyn gofal	31/03/2027

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
		• Lleihau dibyniaeth ar weithwyr asiantaeth lle mae'n ddiogel gwneud hynny.	
3.	**Dylai'r Cyngor ystyried y cyfleoedd ar gyfer gwaith partneriaeth pellach.**	**<u>Ymateb</u>** Fel y cydnabuwyd yn Adroddiad Asesu Perfformiad y Panel, mae gan y Cyngor berthynas waith da gydag Awdurdodau Lleol cyfagos. Mae hefyd yn cymryd rhan mewn trefniadau partneriaeth a chydweithio effeithiol gyda Sefydliadau Cyhoeddus, Trydydd Sector a Sectorau Preifat eraill ar draws y Sir a'r Rhanbarth. Mae'r Cyngor yn gweithio o fewn tirwedd ranbarthol gymhleth gan fod y rhan fwyaf o bartneriaethau a chydweithrediadau sy'n gysylltiedig â'r Bwrdd Iechyd a Gofal Cymdeithasol a Gwasanaethau Cyhoeddus yn seiliedig ar ôl troed Hywel Dda; Mae Datblygiad Economaidd, Cynllunio, Addysg a Thrafnidiaeth yn seiliedig ar ardal Canolbarth Cymru; tra bod gwaith Partneriaeth Cydnerth Lleol a Diogelwch Cymunedol wedi'i seilio ar yr un o ranbarthau Dyfed-Powys. Mae'r Cyngor hefyd yn adolygu'r holl brosiectau cydweithio yn rheolaidd. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Archwilio ffyrdd newydd ac arloesol o ddarparu gwasanaethau gyda'r holl bartneriaid, gan gynnwys mynd ar drywydd cyfleoedd pellach ar gyfer darparu gwasanaethau a swyddogaethau a chyfleusterau a rennir gyda phartneriaid.	Parhaus

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
4.	**Mae angen brys i'r Cyngor ailystyried a yw eu strategaeth bresennol ar gyfer recriwtio gwaith cymdeithasol yn effeithiol ac archwilio dewisiadau eraill.**	**<u>Ymateb</u>** Mae gan y Cyngor strategaeth gadarn i ddatblygu gweithwyr cymdeithasol eu hunain, sydd wedi bod ar waith ers 2023. Rhagwelir y bydd y rhaglen hon yn diwallu anghenion cynllunio yn y tymor canolig a'r hirdymor. Nodwch fod tri gweithiwr cymdeithasol dan hyfforddiant wedi graddio yn 2023 ac eto yn 2024. Mae disgwyl i chwech arall raddio eleni, ac yna chwech arall y flwyddyn nesaf a thri yn 2027. Mae swydd wag a phroses monitro recriwtio wedi'i rhoi ar waith sy'n adrodd i uwch reolwyr bob mis. Mae'r broses hon yn canolbwyntio ar leihau dibyniaeth ar weithwyr cymdeithasol asiantaeth trwy apwyntiadau parhaol. Mae'r Cyngor eisoes wedi treialu recriwtio gweithwyr cymdeithasol cymwys o dramor ond yn dilyn gwerthusiad ni fydd yn parhau gyda'r opsiwn hwn. Mae trafodaethau'n parhau gyda Phrifysgol Aberystwyth ar gyflwyno Gradd Meistr yn y Gwyddorau mewn Gwaith Cymdeithasol. Byddai hyn yn fuddiol pe bai'n cael ei weithredu ond nid yw'n rhan o strategaeth gyfredol y Cyngor. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Darparu a buddsoddi yn y strategaeth i ddatblygu gweithwyr cymdeithasol eu hunain, gyda'r nod y gellir ennill 21 o unigolion yn cymhwyso fel gweithwyr cymdeithasol dros y 4 blynedd nesaf.	Parhaus
5.	**Dylai'r Cyngor ystyried sut i fynd i'r afael â thema gyson o gyfathrebu aneffeithiol ar draws yr awdurdod yn enwedig gyda**	**<u>Ymateb</u>** Rydym yn cydnabod yr heriau hyn o ystyried y wasg leol negyddol sylweddol ac rydym wedi bod yn gweithio i wella cyfathrebu allanol. Mae e-gylchlythyr corfforaethol ac e-gylchlythyr ymgysylltu wedi'u dosbarthu i ddinasyddion sydd	31/03/2026

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
	phartneriaid a phreswylwyr ac effeithiolrwydd "Clic".	wedi cofrestru i'w derbyn. Mae'r nifer sydd wedi cofrestru i dderbyn yr e-gylchlythyr Corfforaethol a'r e-gylchlythyr ymgysylltu yn cynyddu bob chwarter. Mae rhai o'r themâu rheolaidd a nodwyd gan yr asesiad ynghylch ein meddalwedd 'CLIC' yn ymwneud a materion hanesyddol, llawer ohonynt wedi'u datrys yn ddiweddar neu'n brosiectau gweithredol. Fodd bynnag, mae hwn yn faes gwaith mawr y bydd y Cyngor yn parhau i'w ddatblygu. Mae Clic bellach yn anfon e-bost cau i bob categori cwsmer, sydd hefyd yn cynnwys dolen unigryw i arolwg adborth. Mae'r integreiddio rhwng rhai systemau meddalwedd a Clic wedi gwella'n sylweddol. Mae neges destun ac offer sy'n anfon swmp sylweddol o e-byst yn cael eu hintegreiddio i Clic i ganiatáu diweddariadau i nifer o ddefnyddwyr gwasanaeth. Mae'r platfform 'Fy Nghyfrif' hefyd wedi'i ryddhau, ac mae pobl yn cael eu hannog i fabwysiadu'r dull hwn a fydd yn eu galluogi i gael y wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd, gweld diweddariadau a statws eu hymholiadau. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Ymgymryd â dadansoddiad rheolaidd o ryngweithio postiadau cyfryngau cymdeithasol, fideos ac e-gylchlythyrau corfforaethol a defnyddio'r wybodaeth i lywio strategaethau'r dyfodol. • Datblygu Strategaeth Gyfathrebu sy'n amlygu'r arddull a'r parodrwydd i ymgysylltu.	
6.	**Mae yna ychydig o ddatgysylltiad rhwng aelodau'r fainc gefn a'r timau gweithredol / uwch arweiniol y mae angen mynd i'r afael â nhw.**	**<u>Ymateb</u>** Rydym yn cydnabod yn llawn rôl aelodau meinciau cefn a grwpiau gwrthbleidiau wrth ddwyn y timau gweithredol ac uwch arweinwyr i gyfrif a'u rôl bwysig yn y gwahanol Bwyllgorau Craffu.	Parhaus

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
		Byddwn yn parhau i weithio gydag aelodau etholedig o bob rhan o'r siambr er budd trigolion Ceredigion. Gan gydnabod y bydd gan aelodau farn wahanol a bod ganddynt farn gref ar amrywiaeth o faterion, byddwn yn parhau i annog trafodaeth barchus ond byddwn yn defnyddio swyddogaeth y Swyddog Monitro yn llawn i ymyrryd pan fo hynny'n briodol a sicrhau cydymffurfiaeth â Chod Ymddygiad y Cyngor. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>** • Bydd yr Arweinydd yn parhau i alw cyfarfodydd anffurfiol gydag arweinwyr grwpiau'r gwrthbleidiau er mwyn rhoi gwybod iddynt am y materion a'r heriau sy'n wynebu'r Cyngor sydd ar ddod, er mwyn ennyn ysbryd o gydweithredu a chyd-ddealltwriaeth.	
7.	**Mae angen datblygu'r berthynas rhwng y swyddogaeth graffu a'r corff gweithredol ymhellach.**	**<u>Ymateb</u>** Cydnabyddir bod nifer o'r Aelodau – Aelodau Cabinet ac Aelodau Craffu, newydd eu hethol ym mis Mai 2022 ac efallai y bydd angen hyfforddiant pellach i'w hatgoffa o'u rolau a'u cyfrifoldebau yn strwythur llywodraethu'r Cyngor. Mae'r Cabinet wedi cefnogi nifer o argymhellion a wnaed gan bwyllgorau craffu. Fodd bynnag, cydnabyddir hefyd gwelliant wedi bod yn y ffordd/modd y caiff argymhellion a wneir gan bwyllgorau Craffu ac a gefnogir gan y Cabinet eu cofnodi, yng nghofnod y penderfyniadau ac yn yr Adroddiad Blynyddol. Mae Blaenraglenni gwaith y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn amlinellu'r rheswm pam y cafodd mater ei ychwanegu i'w ystyried yn y dyfodol gan y Pwyllgorau priodol h.y. Risg Gorfforaethol, Strategaeth Gorfforaethol, cyllideb, monitro, perfformiad ac ati.	31/05/2026

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
		<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u> • Darparu hyfforddiant pellach i aelodau Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ac i Aelodau'r Cabinet ynghylch rôl craffu a dwyn Aelodau'r Cabinet i gyfrif. Bydd yr hyfforddiant yn darparu gwybodaeth am sut i nodi a blaenoriaethu pynciau y dylid eu craffu.	
8.	**Mae'r system rheoli perfformiad yn gynhwysfawr ond mae angen canolbwyntio mwy ar ganlyniadau.**	**<u>Ymateb</u>** Mae Tîm Perfformiad y Cyngor yn parhau i gefnogi Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a Rheolwyr Corfforaethol wrth osod a datblygu eu mesurau perfformiad. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf bu ymgyrch i gynnwys mwy o fesurau ar sail canlyniadau mewn Cynlluniau Busnes Gwasanaeth. Gwnaed sawl gwelliant i'r gyfres o fesurau yn ystod blwyddyn 2024/25 i'w cryfhau o ran cadernid cyffredinol ac yn benodol wrth fesur canlyniadau yn hytrach nag allbynnau. Ar ben hynny, wrth baratoi ar gyfer y rownd nesaf o Gynllunio Busnes a lansiwyd ym mis Chwefror 2026, roedd cyflwyniad y Cynllun Busnes i Reolwyr a'r canllawiau ategol yn darparu gwybodaeth ychwanegol am osod mesurau sy'n seiliedig ar ganlyniadau. Mae'r holl fesurau perfformiad sydd wedi'u cynnwys mewn Cynlluniau Busnes Gwasanaeth yn gysylltiedig ag un o'r Amcanion Llesiant Corfforaethol sy'n cefnogi'r broses o fonitro cynnydd yn erbyn yr Amcanion. Ar ben hynny, cyflwynir yr holl gynlluniau busnes gwasanaeth i'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol i'w cymeradwyo'n derfynol, sy'n cynnwys craffu ar fesurau ac a ydynt yn seiliedig ar ganlyniadau digonol. **<u>Er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad, byddwn yn:</u>**	31/05/2026

Rhif	Argymhelliad	Ymateb Ceredigion	Amserlen
		• Ail-gydbwyso'r mesurau perfformiad cyfanredol sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac allbwn o fewn Cynlluniau Busnes Lefel 1 ar draws y Cyngor.	

Bydd adroddiad dilynol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Rhagfyr 2025 i adolygu'r cynnydd ac i roi sicrwydd bod yr argymhellion yn cael sylw.